Nr. 68. Sibiiu, Joi 16/28 Iunie 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ḑiua de doliu.

Archidiecesa şi metropolia ortodocsă resăriteană a Românilor din Transilvania şi Ungaria se îmbracă mâne în doliu. Se îmbracă în doliu, pentru ca să serbeze în mod potrivit a *ḑecea* aniversare dela moartea celui mai mare dintre Părinţii sufletesci, cari le-au păstorit vre-odată biserica, şi celui mai distins bărbat politic, din câţi au condus vre-odată afacerile politice ale Românilor din Transilvania.

Era despreţuită naţionalitatea română, era călcată în picioare şi persecutată biserica noastră în modul cel mai umilitor până la venirea prelatului Andreiu Şaguna în Transilvania. Îndată însă ce a pus piciorul în Transilvania, deşi numai ca vicar, preoţimea noastră, în cea mai mare parte rusticată, încât mai nu se mai putè deosebì de cealaltă ţĕrănime şi care de altă parte fiind mai desvoltată se înstreinase cu ideile şi cu portul de biserica sa, — primì o direcţiune, care-i redase caracterul cuviincios şi corespunḑĕtor. Tinerimea de pe la scoalele strĕine, care era până acì silită a cerceta biserica şi a învĕţa credinţa confesiunei, cărei aparţinea scoala, fu emancipată numai decât şi introdusă în biserica şi credinţa părinţilor. În scurt timp după aceasta, prelatul Andreiu Şaguna, pus din încrederea poporului în fruntea afacerilor politice, începênd dela câmpul libertăţii din Blaj a înainta pe cărarea strălucită, a ajuns după multe lupte, scopul de a desgropa un popor politicesce şi bisericesce şi a-i asigura, între împregiurări grele, metropolia desgropată de dînsul de sub ruinele, sub care era îngropată dela 1700, mulţămită intrigelor iesuitice în alianţă cu ignoranţa clerului nostru înalt din timpurile acele.

Au fost multe şi feliurite luptele acelui bărbat, care, după cum bine se ḑice în biografia sa, a făcut într'un pătrar de secul istoria românilor din Transilvania. El a călătorit în afaceri naţionale politice la Pesta, la Viena, la Insbruck, la Olmütz şi între ce împregiurări grele şi printre ce periculi. La Pesta, într'un timp, când revoluţiunea era în ajunul erupţiunei, când înaintea poporului ung. viaţa oamenilor credincioşi tronului şi dinastiei era în pericol. La Viena, la Insbruck şi Olmütz, când pentru a străbate acolo a trebuit să easă din ţeară pe la Turnuroşu în timp de earnă, să percurgă ţĕrile României, unde boerimea românească de atunci îl avea în prepus, că ar fi revoluţionar.

Dar cine va fi în stare ca într'un articol de ḑiar să vorbească de toate călĕtoriile, câte le au făcut, după ce s'a întors din esilul, în care 'l împinsese revoluţiunea ungurească? de călĕtoriile, care le făcea la Viena, după aceea, parte pentru a combate ultramontanismul, ce i disputa dreptul de a fi restaurată biserica sa ortodocsă în domeniul ei ereḑit dela străbuni din veacuri, parte pentru a combate elementele, care ḑiceau, că se vatĕmă legile şi se vatĕmă dreptatea, dacă poporul românesc va fi şi el îndreptăţit ca celelalte popoare.

Şi era grea lupta, fiindcă episcopul, mai târḑiu archieppul şi metropolitul român, avea să se lupte cu puternicii acelor timpuri, lângă cari mai milita şi o tradiţiune ruginită, conform cărei poporul român *„praeter mercedem laboris nihil habuit“* şi era tolerat numai *„usque ad beneplacitum regnicolarum“*, cari în Transilvania erau o ligă compusă din toţi neromânii.

Dar atletul gigantic despreţuia ministri puternici, cum era unul dintre naşii concordatului, Leo Thun şi făcea pe aristocraţia maghiară să amuţească înaintea argumentelor lui în senatul imperial, în diete şi în alte adunări, până când i-a succes a pune metropolia română în picioare şi până când naţiunea română a fost recunoscută prin lege sancţionată, de naţiune egal îndreptăţită.

Cât de mare va fi fost amărăciunea lui, când mai târḑiu a vĕḑut, că acei ce aveau să'i mulţămească pentru îndeplinirea unor opere, pe cât de mărete pe atât de folositoare, au căḑut în curse străine şi s'au lăsat a fi instrumente ajutătoare la desfacerea celor cu multă trudă făcute de dînsul. Andreiu Şaguna era prelat ortodocs şi aceasta jignia foarte cercurile ultramontane, care în toate sistemele politice se gândesc, cum să'şi asigure influenţa esclusivă, pe cât numai se poate. Paralisarea actelor lui Şaguna era mai cu efect, dacă era spriginită de oameni de ai bisericei şi naţionalităţei sale.

Amărăciunea lui a trebuit să ajungă culmea, când în faţa schimbărei sistemului politic, înaugurat deja la 1865, au prevĕḑut nehotărîrea atitudinei românilor, care se putea scì înainte, cât are să fie de păgubitoare pentru români. Culmea amărăciunei o caracterisează foarte espresiv cuvintele memorabile: *Flere possem, sed juvare non*, scrise într'o epistolă privată, dar în afaceri naţionale politice.

Amărăciunea aceasta, ori cât de mare a fost, nu l-a biruit, căci el singur, ca păstor sincer al bisericei, ca să asigure metropolia desgropată prin ostenelele sale în toate direcţiunile, i-a dat constituţiune, vrênd prin aceasta să o facă capabilă de viaţă şi de desvoltare şi a esoperat întărirea ei prin articul de lege, asigurându-o în contra jignirilor eventuale din partea altor biserici şi însuşi din partea guvernanţilor statului.

Sûnt de mare însĕmnătate momentele aceste, pe care generaţiunea noastră se pare a nu le înţelege deplin. Aceste două momente sûnt aşa de mari, încât şi dacă într'un moment de slăbiciune biserica noastră, ademenită sau ameninţată, s'ar abate dela calea constituţională, nu preste mult, oameni serioşi în studiul vieţei noastre bisericesci, vor trebuì să revină pentru a delătura cu totul din biserica ortodocsă creştină atât ipocrisia bisantină, cât şi despotismul moscovit, copiat după absolutismul latin.

Dacă generaţiunile noastre ar fi vase prea slabe pentru spiritul instituţiunilor bisericesci, croite de Archiepiscopul şi Metropolitul Andreiu bar. de Şaguna, de sigur, că vor venì altele mai viguroase, mai curênd de cum a venit marele bărbat după decadenţa instituţiunilor creştine sub cesarismul bizantin şi le vor reîntroduce şi reîmprospăta, nu pentru că au fost întroduse odată de geniul acel mare al secolului, ci pentrucă ele vor devenì un postulat al civilisaţiunei, ameninţate de o parte de stagnaţiune, de amorţeală şi de altă parte de anarchie, de nihilism spiritual.

Eată că reprivind numai la o parte, din cele multe ale activităţei sale şi cât de tare şi de espresiv ni se înfăţişează grandeţa aceluia, care a dispărut prea curênd din mijlocul nostru, când înainte cu ḑece ani s'a mutat la cele eterne!

Nu mai puţin grandioasă a fost concepţiunea sa politică, intrigată, ignorată din partea unora şi nepricepută din partea altora. Înţelegem ideea activităţii, pre lângă cautela votului separat dela dieta din Cluj.

Este departe dela noi de a condamna principiul celeilalte idei politice, a pasivităţii, care s'a spriginit de altă parte, dar nu s'a esecutat, sau dacă s'a esecutat, apoi rĕu s'a esecutat. Însĕ dacă e vorba de asemenare între amêndoue, totdeuna trebue să dăm întâietate concepţiunei celei dintâiu. Lasă că prin ea nu se face nici o vătĕmare dreptului, dar poporul român, abstragênd dela eventualitatea altor avantage politice, în lupta neîntreruptă, avea avantagiul de a fi ferit de imoralitatea corupţiunilor electorale, era în posiţiune de a'şi oţelì puterile sale în luptă şi în fine de a progresa în scoala parlamentară.

Să nu cugete cineva, că noi când apreţiăm astfel, am perde din vedere armele şi procedura contrarilor nostri în luptă; adaugem însĕ numai decât, că nu cunoascem lupte fără de obstacule; din contră scim că cu cât obstaculile sûnt mai mari şi mai grele de învins, cu atât scim, că e şi necesitatea mai mare

FOIŢA.

Cristian Waldo
san
CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„Şi eu eram foarte bine pregătit. Eu îmi economizasem o sumuliţă, care, îmi închipuiam, că mĕ putea duce departe cu obiceiul vieţei mele frugale, de care nu mĕ temeam. Eu am obţinut o misiune scientifică, după toate regulele, care am cerut-o, ca să nu fiu ţinut de vagabond sau de spion, în ţĕrile streine, şi am plecat, fără a mĕ neliniscì de mijloacele mele de esistenţă, dacă trecea anul, pentru care eram pregătit. Providenţa avea să se îngrijească de aci încolo. Şi totuşi eu aşi fi putut obţinè cu sireturile, ce constatau scopul nevinovat şi respectabil a vieţii mele rătăcitoare, vr'un ajutor pecuniar dela societăţile erudite, şi chiar din punga particulară a amicilor sciinţei. Eu nu voiam a cere nimic sciind, cum s'a sleit familia lui Jussieu, prin jertfe de felul acesta voind a purta toate pe socoteala mea.

„Aici încep, în sfêrşit pentru mine o serie de ḑile fericite. Eu aveam înaintea mea, timp nemărginit, cel puţin atât, cât îmi ajungeau mijloacele. Aceasta nu va să ḑică mult. Ca să prelungesc şi să mulţămesc pasiunea mea de călĕtorii, m'am şi pus îndată în condiţiile cele mai economice. Abea sosit în staţia cea dintâiu, am înbrăcat un costum de muntean, solid şi gros; am cumpĕrat un măgar spre ami purta micul meu calabalîc, cărţile mele, instrumentele mele şi colecţia mea de mustre, şi am pornit pe jos spre munţii Elveţiei. Nu-ţi voiu istorisì lucrările, pelerinagele, aventurile mele. Călĕtoria aceasta am să o descriu, îndată ce voiu avè timp, şi perderea recentă a jurnalului meu, nu-mi va fi o piedecă neinvingibilă, mulţămită memoriei mele bune, cu care sûnt înzestrat. Prin escursiunile aceste singuratice, eu mi am redobêndit frumoasa mea sănătate, libertatea caracterului, încrederea în viitor, veselia mea interioară, tot lucruri, cari viaţa din Paris mi le strivise foarte. Eu mĕ simţeam impăcat cu amintirea Goffredeştilor mei; va să ḑică, eu mĕ simţiam fericit.

„Am lucrat binişor în botanică şi în mineralogie spre a împlinì promisiunile mele, relative la aceste două specialităţi; însĕ, nedând nimic vanităţilor lumei, eu aveam timpul, a trăì pe socoteala mea ca observator, şi doară şi ceva ca artist şi ca poet, adecă, ca om, care simte frumseţile naturei în întregitatea ei dumneḑeească. Dela fiecare staţie importantă, trimiteam la Paris, dările mele de samă şi chiar mustrele mele, împreună cu scrisori, îndestul de detaiate, cătră dl Daubenton, sciind, că impresiile romantice a unui june nu-i displac.

„Cu nouĕ sau ḑece luni în urmă eu eram în Carpaţi cu măgarul meu, care-mi făcuse în adevĕr serviţii mari, şi care era aşa de credincios şi bine dresat, a urma pasurile mele, încât nu mi-a fost nicicând o piedecă; pe atunci am găsit, într'o regiune selbatică şi pustie, un cerşitor bărbos, în care credeam a recunoasce pe Guido Massareli. Stând la îndoială, între disgust şi milă, eu ezitam a-l avorbì, pre când el mĕ recunoscu şi venì la mine, cu un aer aşa devot şi posomorît, încât invinse compătimirea. Eu eram fericit în momentul acela şi pe cale a fi bun. Şeḑênd pe un trunchiu, în mijlocul unei tăieturi de copaci mari, eu prânzeam cu apetit, pre când măgarul meu păştea la vr'o câţi-va paşi de mine Spre a-l odihnì, eu îi luasem calabalîcul, şi ţineam. între picioarele mele, coşuleţul, ce conţinea merindea mea pentru ḑiua aceea. Era puţin, dară destul pentru doi; Massarelli palid şi slab părea lipit de foame.

„ — Şeḑi aci, i-am zis, şi mânâncă. Eu sûnt convins, că tu ai dat în sĕrăcia aceasta prin vina ta; Dară asta nu va se ḑică, că nu te voiu scăpa încă o dată

www.digibuc.ro

de luptă și de luptători. Și apoi când vedem că din pasivitate prea s'a făcut indiferentism și că unii și încă oameni de frunte, prea mult își freacă buzele de poalele vestmêntelor cardinalilor și prelaților ultramontani, cari dispun de lădile fondului religionar catolic, spunem drept, că, cu tot respectul solidarității, credința în aptitudinea principiului pasiv în cele politice ale românilor, ni se reduce la nulă.

Pe când Marele defunct ne au arătat cu esemplele cele mai vii cărarea în direcțiunile memorate, n'a fost mai avar în esemple, earăși vii, în direcțiunea economică. Când căutăm împregiurul nostru, sûnt de tot puține escepțiunile, unde adecă putem ḑice: cutare fond, cutare proprietate nu este acuirată de marele defunct. Tot așa putem sĕ ḑicem că a fost de spornic în îmmulțirea literaturei.

Dar nu este nici locul și nici putința de a incadra într'un articol activitatea unui bărbat, care cu cât ne departăm mai mult de dênsul, cu atât apare mai mare și mai bogat în fapte nemuritoare, in fapte care vor stoarce și admirațiunea generațiunilor, ce ne vor urma nouĕ cestor, cari vieţuim astăḑi.

Sĕ ne într'unim așa dară cu fiiască pietate și recunoscință la mormêntul lui și când vom pune o cunună și vom vĕrsa o lacrimă pe locașul remășițelor pămêntesci ale marelui defunct, sĕ rugăm totodată provedința, care ni l'a fost trimis, sĕ ne întărească inimile, ca sĕ putem înainta pe calea, care ni o arătă în viață prin cuvênt si faptă și care ni o arată neîncetat și după moartea sa prin principiile și așeḑămintele, ce ne a lăsat!

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Iunie.

„M. P.“ din Viena, nu este dintre cele dintâiu foi ale capitalei austriace și ale residenței monarchului Austro-Ungariei. Este însĕ cu toate aceste o foaie, prin care organele guvernului din Viena vorbesc din când în când oficios publicului. În „M. P.“ întâlnim, acum a doua oară, un articol de fond, care vorbesce despre necesitatea de a merge la Salonic. Din articol s'ar vedè, că în Viena nu glumesc cu ideea aceasta lăsată mai de multe ori în public. Conflictele Malisorilor și a altor triburi albaneze cu miliția turcească, despre care se ḑice că au suferit mai multe înfrângeri, ar fi mijloc bun de a desfășura o cetiune albaneză. Cestiunea aceasta apoi sĕ fie pretecstul de a eși trupele noastre preste Novi-bazar la largul peninsulei balcanice, sĕ ocupe Albania și Macedonia până în Marea egeică.

În același timp când se aude vocea oficioasă de mai sus, polonii din Galiția pare că lucră sĕ ne incurce într'un resboiu cu Rusia și probabil și cu aliata noastră, cu Germania. Ei agitează pentru „ideea cea mare“, pentru restaurarea Poloniei.

România a respuns in cele din urmă la nota lui Granville, in ceea ce privesce cestiunea Dunărei, regulată in conferența din Londra, — negativ.

Projectul de lege pentru scoalele medii.

(Urmare.)

§. 10. În classa primă atât la gimnasiu, cât și la scoala reală se primesc numai elevii, cari au împlinit 9 ani, și cari vor produce testimoniu dela scoala poporală publică, că au terminat cu bun succes 4 classe inferioare poporale sau la esamenul de recepțiune vor arĕta, că au în asemenea mĕsură cunoscințe.

§. 11. La același institut din o classă în alta mai superioară pot trece numai acei elevi, care din toate obiectele ordinare din classa respectivă cu escepțiunea caligrafiei și a gimnasticei, a raportat cel puțin calcul indestulitoriu.

Dacă un elev a raportat din un obiect clasificarea de „neîndustulitoriu“ corpul profesoral al institutului respectiv poate permite, ca la începutul anului scolastic venitoriu spre ai și corege calculul, sĕ facă esamen. Cine a raportat calcul neîndustulitoriu din douĕ obiecte, acela numai în casuri escepționale se admite la esamen din partea ministrului de culte și instrucțiune publică, respective a autorității supreme confesionale. Cine a raportat calcul neîndestulitoriu din mai mult, ca douĕ obiecte nu poate fi admis la esamenul de repetițiune.

Elevul trebue sĕ depună esamenul de repetiție, asemenea și cel suplinitoriu, la respectivul institut, la care a raportat calculul neîndestulitoriu, respective nu a depus esamenul. La cas motivat ministrul de culte și instrucțiune publică, respective suprema autoritate confesională scolară poate permite, ca aceste esamene sĕ se poată face și la alte institute.

La esamen suplinitoriu poate fi admis elevul numai atunci, când își va documenta absența dela esamen și corpul profesoral va primì scusa de suficientă. Contra decisului negativ al corpului profesoral se poate face recurs la ministrul de culte și instrucțiune publică, respective la suprema autoritate confesională.

§. 12. Dacă voiesce cineva sĕ treacă din o scoală medie publică în alt institut corespunḑĕtoriu, el este datoriu a se rectifica prin testimoniu dela institutul, unde a studiat, că a absolvat clasa premergĕtoare din toate studiele ordinarie cu calcul cel puțin indestulitoriu

Elevii veniți din alte scoale medii numai atunci se primesc în classele următoare, dacă vor documenta, prin testimoniu dela institutul, care l'au părăsit, că în classa imediat premergĕtoare au studiat cu succes îndestulitoriu cel puțin acele obiecte, cari sûnt obiecte ordinare la institutul în care voiesc sĕ fie primiți.

Elevii cari voiesc sĕ treacă din gimnasiu public sau dela scoală civilă în scoala reală, asemenea și cei ce voiesc sĕ treacă dela scoala reală sau civilă în gimnasiu, sûnt obligați a face esamen de primire.

§. 13. Trecerea dela un institut la altul se face de regulă numai la începutul anului. Preste an elevii veniți din alt institut numai pe basa decisiunei corpului profesoral vor fi primiți rectificând causele schimbărei.

Contra decisiunei, care deneagă primirea, se poate face recurs la ministru de culte și instrucțiune publică, respective la suprema autoritate scolară confessională.

§. 14 Contragerea classelor, cu alte cuvinte terminarea a douĕ clase în un an, o poate permite în mod escepțional la motivata propunere a corpului profesoral și a supremei direcțiuni districtuale respective a supremei autorități scolare confesionale, numai ministrul de culte și instrucțiune publică în casul, când elevul respectiv va avé testimoniu cu eminenție despre clasa absolvată mai pe urmă, va trece etatea lui preste terminul normal și desvoltarea lui trupească și intelectuală i va face posibilă absolvarea de douĕ clase în un an și dacă respectivul anul scolastic premergĕtoriu a absolvat la același institut.

Elevul concesionat va face din ambele clase sau cel puțin din una esamen privat.

Propunerea Escelenției Sale **Miron Romanul:** *Absolvarea de douĕ clase în un an o poate permite în mod escepțional la motivata propunere a corpului profesoral și supremei direcțiuni districtuale ministrul de culte și instrucțiune publică respective la propunerea organelor sale suprema autoritatec onfesională scolară, în casul când elevii.* etc. din tecst.

§. 15 Privatiștii, cari au studiat privat sau în institut privat și voiesc sĕ producă despre progresul lor testimoniu din scoala publică pot face asemen în timpul precis spre acest scop, după ce se vor fi însinuat preventiv la direcțiunea institutului respectiv și vor fi arătat, în ce institut privat respective, unde au petrecut anul immediat premergĕtoriu și în ce sistem au studiat.

Din mai multe clase în un an se pot face esamene numai cu concesiunea ministrului de culte și instrucțiune publică făcută la propunerea corpului profesoral și a supremei direcțiuni districtuale respective la propunerea supremei autorități confesionale scolare, și numai în casul, dacă se va documenta, că s'a întrebuințat destul timp pentru studiarea obiectelor de învĕțămênt din clasele absolvate și că etatea și desvoltarea respectivilor ajunge, ca sĕ fie putut însuși cunoscințele cari au trebuit sĕ se propună în clasele respective. Și în casul acesta se face esamen separat din fiecare clasă, și cel mult din douĕ clase se pot esamina deodată însĕ așa, ca se fie evidentă cunoscința respectivului din materia ambelor clase.

Propunerea Esc. Sale **Miron Romanul:** *Din mai multe clase în un an se pot face esamene numai cu concesiunea ministrului de culte și instrucțiune publică dată la propunerea corpului profesoral și a supremei autorități scolare districtuale, respective cu concesiunea supremei autorități a institutului confesional, și numai în casul.* . . . etc. tecstul.

Protocoalele despre esamenele private cu lucrările scripturistice și toate documentele elevului, care face esamenul sûnt a se trimite supremei autorități districtuale, respective supremei autorități a institutului confesional.

(Va urma.)

Serbarea dela Iași.

Cetim în „Românul“:

În ḑiua de 6 Iunie stradele Iașilor presentau o mare animațiune.

Pela oarele opt dimineața nenumĕrată lume se îndrepta spre platoul dela Copou, percurgênd frumoasa stradă Carol I. presurată de vile și de grădini. Platoul dela Copou, una din cele mai frumoase posițiuni și de unde privirea se poate întinde în direcțiuni nemărginite, până la dealul Repedei, a Bordei și în partea opusă chiar până la Ceahlău, devenise un adevĕrat furnicar de oameni și de trăsuri.

Acolo M. S. Regele distribuì premiele concursului general de tragere în țintă, care s'a făcut în ḑilele de 2 și 3 Iunie între cei mai buni trăgĕtori ai diferitelor corpuri, ce compun armata română.

După împărțirea premielor, M. S. Regele trecù în revistă trupele adunate pe platou; apoi comandă defilarea, care se făcù cu mulță precisiune și atrase admirațiunea mulțimii adunate. Și de astă dată, dorobanții și artileria au avut onorurile ḑilei. Cu această ocasiune, de și nu e locul tocmai acì, atragem atențiunea celor în drept, că caii atât ai călărașilor, cât și a artilĕriei sûnt puțini hrăniți.

Toată ḑiua mulțimea a umplut stradele: și acum nu se mai găsea nici o trăsură în tot orașul, cele 500 de birje, pe care Iașii le posede fiind angagiate cu ḑiua încă depe la 1 Iunie, adeseori cu nisce prețuri întreite și împătrite, de cât cele ordinare; otelurile de asemene nu se deșertaseră decât prea puțin.

La oarele 3 și jumĕtate însĕ s'a făcut o mare, mișcare înspre gară; cel dintâi rênd de oaspeți părăsea Iașii.

La gară, era o îmbulzeală tot atât de mare ca si acea care domnise în momentul sosirii primului tren cu oaspeți din Bucuresci. Pentru a înlesnì circulațiunea, direcțiunea căilor ferate austriace s'a vĕḑut nevoită a face douĕ trenuri, care sĕ se urmeze la înterval de un sfert de oară.

Cu acest tren au părăsit Iașii dnii C. A. Rosetti, președintele Adunării deputaților, d. Eugeniu Stătescu, ministru al iustiției, dd. Stolojan, I. Marghiloman, E. Costinescu, și foarte mai mulți alți dni deputați senatori, magistrați și particulari.

Între doamnele, care au părăsit Iașii cu acest tren am observat și pe doamnele S. C. Rosetti, Ferechyde, Rad Mihai, Populeanu, Stolojan, dșoara E. Aslan, etc.

Cu toate aceste nenumerată lume a remas încă în Iași, multe persoane voind sĕ asiste și la banchetul dat în onoarea delegaților.

Cu acest banchet, la care au asistat pe lângă delegații județelor, ai comunelor, ai localităților, unde s'au întâmplat bătăliele cele mai însemnate ale lui Stefan cel Mare, precum Valea Albă, Baia, Șcheia, Racova, și cea mai mare parte din notabilitățile orașului, precum și acele venite în Iași cu ocasiunea serbării, s'a terminat seria festivităților. Banchetul s'a dat în sala teatrului național. Aspectul salei era splendid. Trei mese așeḑate de a lungul ei d'abea puteau cuprinde pe cei 400 de învitați. Lojele străluceau de toalete frumoase.

M. S. Regele a asistat la acest banchet.

Primul toast a fost ținut de M. S. Regele în sănătatea Iașilor și pentru mărirea României; al doilea toast a fost al dlui G. Chițu pentru Unire, care M. S. a întărit-o tocmai acolo, unde dușmanii s'au încercat sĕ facă desbinare; al treilea a fost al dlui Negruzi, mulțămind tuturor și închinând Bucurescilor; al patrulea a vorbit d. Cariagdi, închinând Ia-

---

„ El îmi istorisì aventurile sale, adevĕrate sau false, se acuză cu vorbe de o umilitate comună, dară, în adevĕr escusându-se mereu, invinovățind drept isvor a pĕcatelor sale, nerecunoscința sau neînduvrarea altora. Eu l'am deplâns, că a ajuns în starea aceea și după o jumĕtate de oară de povești i-am dat vr'o câțiva galbeni și am pornit iarăși. Spre mulțămirea mea cea mai mare, noi mergeam în direcții opuse; dară eu nu mersesem un sfert de oară, și simțeam o amețeală, încât fu nevoit a mĕ oprì, biruit de oboseală și de somn. Nepricepênd nimic de o astfel de indispositie repede, cu care n'am simțit în viața mea așa ceva, și, de oare ce împărțisem butelca mea cu Guido, nu beusem nici un păhar plin de vin, gândeam că este efectul soarelui, sau a unei nopți, îndestul de rele, petrecute în cĕrcimă. M'am întins la umbră, spre a durmì. Dacă era nesocotit sau nu, a dormì în localitatea aceea, absolut pustie, destul că nu-mi era cu putință a face altceva. Eram biruit de un fel de beție grea și iresistibilă.

„ După ce mĕ deșteptasem, încă foarte bolnav, greoiu, și fără vre un cuget în cap, mĕ aflam în același loc, însĕ jefuit de tot. Tocmai apărea zioa pe orizon. Eu am creḑut, la început, că este amurgul serii, și că am dormit ḑece oare; vĕḑênd însĕ străbătênd soarele prin ceață și rouă sclipind în iarbă, a trebuit sĕ recunosc, că somnul meu a ținut o zi și jumĕtate. Măgarul meu dispăruse cu calabalîc cu tot, buzunarele mele erau goale; nu mi-a lăsat, decât hainele de pe mine. Un object fără valoare, uitat sau desprețuit de banditi, îmi ficsà atenția: era o ceașcă, făcută din o mică nucă de cocos, ce mĕ servea în călĕtorie, spre a nu bè din gîtul sticlei, ceva ce-mi părea totdeauna nenobil. Eu am plătit scump delicatețа aceasta: într'un moment, când i-am întors spatele, Guido aruncase un narcotic în ceașca mea. Un fel de sare era cristalizată în fund. Guido nu era cerșitor, ci căpitan de hoți. Urmele de picioare din jurul meu, îmi dovedeau concursul mai multor persoane.

Privind toate lucrurile din giurul meu, am vĕḑut o inscripție, ușor trasă cu creta, pe stâncă, și am cetit următoarele cuvinte în limba latină:

„Amice, eu te puteam ucide, și ar fi trebuit sĕ o fac: dar' te am agrațiat. Dormi bine!“

„Era scrisoarea lui Guido Massarelli. Pentru ce ar fi trebuit sĕ mĕ ucidă? Doară în amintirea bătăii din Paris? Se poate. Italianul își păstrează, în cele mai mari dezastre a sufletului și a inteligenței simțul de resbunare sau cel puțin amintirea vătĕmării. Ce puteam eu face, a-mi resbuna la rêndul meu? Nimic ce nu cerea timp, bani și căi. Dar așa eram fără nici un ban, și începea a mi se face foame.

(Va urma).

www.digibuc.ro

şilor, apoi a urmat d. Voinov, ridicând toast Regelui din partea camerei, d. generare Cernat din partea armatei, d. P. Grădişteau a beut pentru cei absenţi, pe prima linie pentru Regina, apoi pentru Românii, cari n'au putut lua parte la serbare, în fine d. B. P. Hajdĕu pentru Regele, care a întrunit ambele ţermuri ale Dunării supt sceptrul român şi pentru Dunărea românească.

După plecarea M. Sale, s'au mai ridicat o mulţime de alte toasturi, în urma cărora cu toţi au plecat să mai presinte încă o dată Regelui urările lor. M. S. Regele a mulţămit întâi din balcon, apoi s'a dat jos şi cu entusiam nespus, s'a încins o horă uriaşă, la care au luat parte M. S. Regele şi d. ministru Sturdza.

Apoi delegaţiunile au plecat să găsească pe d. Chiţu, care se afla la statua lui Stefan cel mare. D. Chiţu a ţinut acolo un discurs, care a fost primit cu aplause frenetice.

Sara din nou musicile au cântat pe pieţele şi în grădinile publice.

Marţi au plecat din Iaşi mai toate persoanele cari veniseră din Bucuresci şi de prin locurile mai îndepărtate ale României; remânênd încă multă lume de prin judeţele Moldovei, de prin împregiurimi şi de prin Basarabia.

Toată această lume nu va părăsi Iaşii decât Joi sau Vineri, adecă până după plecarea M. S. Regelui, care va sta în a doua capitală a ţĕrei până Joi.

Din Iaşi M. S. se va duce la Broşteni, proprietatea Sa, unde va sta vr'o 8 sau 10 ţile.

Serbarea dela Iaşi, ale cărei pregătiri au ţinut atât timp, a lăsat o adâncă întipărire în spirite, care nu se va şterge nici odată şi a făcut să resară o întreagă literatură critică, poetică şi câte-va lucrări musicale.

Deja cu mult înainte de înaugurarea statuei, s'au născut cu ocasiunea portretului lui Stefan numĕroase discusiuni atât în sînul Academiei, cât şi în presă.

Cestiunea era de a se scì, dacă Stefan cel mare a purtat în adevĕr barbă, dupa cum îl înfăţişeadă statua sculptorului francez Frèmiet.

Aceste discusiuni, care s'au urmat cu multă viociune în timp de mai multe luni, au împins pe câţi-va scriitori români, să facă cercetări amĕnunţite prin mănăstirile Moldovei în scop de a găsì adevĕratul portret al marelui Domn.

Aceste cercetări au fost încoronate cu succes; în adevĕr d. Tocilescu, P. S. S. episcop Melchisedec, au găsit portrete de ale lui Stefan, în care acest erou este representat fără barbă şi cu o figură alta decât aceea, pe care eroul o are în statuă.

Deşì mulţi se vor plânge despre această neasemĕnare a statuei eroului cu portretele descoperite mai în urmă, în fond lucrul n'are o însemnătate atât de mare.

Mai întâiu trebue să ţinem seamă, că poporul s'a deprins cu figura lui Stefan cu barbă, astfel cum au fost vulgarisată de către Asachi prin mii de portrete; apoi portretele ce s'au găsit la Dobrovĕţ şi la Putna nu ne dau decât o închipuire informă, din care nu ne rĕmâne altă trăsătură caracteristică, decât aceea că Stefan n'a avut barbă. Dar cine ne poate spune, că Stefan n'a purtat barbă mai târţiu, la bĕtrâneţe?

Astfel putem să îndepărtăm ori ce fel de scrupule, în această privinţă şi să privim opera lui Frémiet ca adevĕrata represintare a eroului român.

Această operă este demnă de toată lauda şi din toate punctele de vedere. Stefan stă călare pe un cal de o frumuseţe rară, astfel cum numai Frèmiet scie să-i facă. Eroul cu coroana pe cap, într'o atitudine măreaţă, ţine în mâna dreaptă buzduganul cu gest poruncitor şi majestos în acelaşi timp.

Am putè formula şi oare care critici în privinţa acestei atitudini. Locul lor nefiind însă aci, ni le reservăm pe altă dată.

Cu solemnitatea inaugurărei critica şi discusiunile trebue uitate un moment, acum mai cu seamă, când o literatură mai liniscită tinde ai lua locul.

După cum trebuia să ne aşteptăm, o mulţime de poesii au apărut cu ocasiunea serbării dela Iaşi. Diarele din Iaşi de prin provincie sûnt pline de aceste producţiuni. Între numele autorilor, cari au compus versuri cu această ocasiune citĕm pe dnii D. Gusti, Emanuel Părăian, I. G. Holdan, Ar. Densuşan, Ioan Ianov, Pleşoian, C. Panaitescu, N. Roiu. Cea mai frumoasă poesie ce s'a publicat cu această este fără îndoială aceea a bardului dela Mircesci, Vasile Alecsandri. „Odă la statua lui Stefan cel Mare", cuprinde versuri de o frumuseţe rară, şi care resună, ca bronzul, în care este turnat chipul marelui Voevod.

Mulţi secoli lăncezit-am sub a peirei ceaţă,
Dar te-am avut pe tine fecund isvor de viaţă,
Simbol al bărbăţiei în neamul tĕu ascuns,
Şi'a fost destul!. în ceriuri un soare-i de ajuns!
Zadarnic sboară norii şi fulgerii detună
Pe fruntea majestoasă a munţilor Carpaţi:
În zarea limpedită după ori-care furtună
Ca tine după seculi, ei par mai înălţaţi.

O! de-ţi era statura cât inima de mare
Ai fi întins o umbră din munţi şi până în mare,
Tu ce-ai putut cu braţul în veci neobosit
Să aperi Occidentul de cruntul rĕsărit,
Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
Legat-ai revĕrsatul cu apusul vieţei tale,
Tu aclamat în Roma cu glas triumfător
Mare-al creştinătăţei erou nemuritor!

Afară de aceasta printre lucrările, cari au apărut cu ocasiunea acestei serbări, trebue să citĕm şi un studiu istoric al dlui Ioan Nădejde, asupra vieţei şi timpului lui Stefan-cel-Mare, care a apărut în broşură la Iaşi.

Printre producţiunile musicale citĕm, că cea mai originală, lucrarea dlui T. Burada, neobositul culegĕtor al bocetelor poporale ale Românilor din toate unghiurile.

D. Burada a descoperit într'o psaltire a lui Dosotei nesce versuri, care să atribue lui Stefan cel Mare. Unele din aceste versuri, după cât mi-aduc aminte, sună astfel:

La năvală daţi
Crucea v'apĕraţi!

La năvală daţi
Ţeara v'apĕraţi:

D. Burada a pus în musică aceste versuri, într'o musică cu totul originală însĕ, compusă din surle, tobe, trâmbiţi, cimpoaie, naie şi alte instrumente analoage.

Din toate aceste se vede cât de adûnc simţită a fost serbarea dela Iaşi şi cu câtă tărie, varietate şi originalitate s'a manifestat simţĕmêntul naţional al românilor cu această ocasiune.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preasânţitul P. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul a plecat a seară la Reşinari pentru parastasul în memoria repausatului Archiepiscop şi Metropolit, a Marelui Andreiu Bar. de Şaguna.

* Aflăm că cununi numĕroase de flori se vor transporta din partea corporaţiunilor şi particularilor spre a se aşeda pe mormênt.

* La parastas, ni se comunică pe cale privată, va asista şi dl Constantin Şaguna, căpitan în oastea română, dimpreună cu consoarta domniei sale.

* (Programa esamenelor publice la institutul Andreian pedagogico-teologic greco-resăritean în Sibiiu cu finitul anului scolastic 1882/3, ce se vor ţinè din 17—30 Iunie a. c.):

Vineri în 17 Iunie înainte de ameaţi începutul la 8 oare: Enciclopedia, Esegesa cu Ermeneutica, cl. a. I,; Metodica religiunei ped. a. III, prof. S. Popescu. — După ameaţi: Limba română ped. a. I, II şi III, prof. Dr. Barcianu.

Sâmbătă în 18 Iunie înainte de ameaţi: Dreptul canonic cl. a. III, prof I. Popescu. Limba şi literatura română cl. a. II, prof. Dr. Barcianu. — După ameaţi: Patristica cl. a. II, prof. Dr. Crişian.

Luni în 20 Iunie înainte de ameaţi: Pastorala cu Liturgica, Catichetica cl. a. III, dir. I. Hannia. Comptabilitatea cl. a. III, ped. a. III, prof. D. Comşa. — După ameaţi: Istoria bisericească cl. a. I. ped. I, prof. Dr. Maier.

Marţi în 21 Iunie înainte de ameaţi: Morala cl. a. II, prof Dr. Crişian; Omiletica cl. a. III, prof. Dr. Maier — După ameaţi: Istoria naturală ped. a. I, II, prof. Dr. Barcianu; Fisica ped. III, prof. D. Comşa.

Mercuri în 22 Iunie înainte de ameaţi: Logica cl. I.; Psichologia cl. a. I, ped. a. III, prof. I. Popescu; Computul ped. a. I, II, prof. D. Comşa. — După ameaţi: Istoria universală ped. I, II, III, prof. Dr. Maier.

Joi în 23 Iunie înainte de ameaţi: Limba maghiară ped. a. I, II, II, prof. Dr. Crişian. — După ameaţi: Pomăritul cl. a. II, ped. a. II, prof. D. Comşa.

Sâmbătă în 25 Iunie înainte de ameaţi: Dogmatica şi Polemica cl. a. II, prof. I. Popescu. — După ameaţi: Legumăritul cl. a. I, ped. a. I, D. Comşa.

Luni în 27 Iunie înainte de ameaţi: Didactica şi Metodica cl. a. II, ped. a. II, prof. Dr. Crişian. — După ameaţi: Plantologia cl. a. III, ped. III, prof. D. Comşa; Geografia ped. a. I, II şi III, prof. Dr. Barcianu.

Marţi în 28 Iunie înainte de ameaţi: Pedagogia generală cl. a. III, ped. a. III, prof. I. Popescu; Isagogia cl. a. I,; Mărturisirea ortodocsă ped. a. II, prof. S. Popescu. — După ameaţi: Cântările bisericesci şi tipicul toţi elevii, prof. D. Cunţanu.

Mercuri în 29 Iunie. După serviţiul divin, stabilirea clasificaţiunilor.

Joi în 30 Iunie: Încheierea solemnă a anului scolastic; după serviţiul divin publicarea clasificaţiunilor şi estradarea absolutoriilor.

Din conferenţa profesorală ţinută în Sibiiu la 11 Maiu 1883. **Direcţiunea.**

* (Toastul sensaţional) al senatorului P. Grădişteanu, d spre care am luat notiţă şi noi, dar care a făcut mult sgomot în lume, îl găsim publicat în „R. L." de însuşi autorul lui. El diferă de versiunile, câte le am cetit. Spre a reduce lucrul la starea adeverată îl reproducem precum urmează: „Majestate, când toată lumea se întrece a 'ţi aduce închinăciuni şi urări nu numai ca semn de respect către suveran, nici numai drept recunoscinţă către căpitanul brav, ci dintr'o esplosiune de dragoste, pornită din toate unghiurile ţĕrei, dragoste, pe care Majestatea Ta, Ţi-ai întemeiat tronul, dă-mi voie Majestate, mie simplu cetăţean, onorat la acest banchet, să închin acest păhar în sănătatea celor absenţi. Şi mai întâiu în sănătatea Femeii, cea dintâiu printre femeile române, lumină printre lumină, Regină, de trei ori Regină prin spiritul sĕu, prin inima sa, prin graţiile sale, în sănătatea Majestăţii Sale Regina Elisabeta, şi apoi în sănătatea cortegiului strălucitor, care o încungiură, în sănătatea femeilor române — căci atât valorează un popor, cât valorează femeile sale.

„Să nu uităm, Majestate, la această serbare pe consiliarii tronului, pe betrânii ţĕrii, cu care împreună aţi coborît în adûncul mărilor, de aţi cules mărgăritarele şi coraliul, aţi despicat munţii şi aţi luat aurul şi briliantele din care aţi format coroana regală pusă pe capul României.

„Sûnt unii, cari lipsesc dela această solemnitate — nu sciu pentru ce şi nici voesc să cercetez — Români sûnt şi ei, să nu-i uităm Majestate, căci nu e român, care să nu'şi iubească ţeara.

„Sûnt alţii, cari ar fi voit să vie, dar n'au putut, cari privesc în acest minut la noi, ce ţic? cari sûnt în mijlocul nostru cu inima, cari te iubesc Majestate cu aceeaşi dragoste ca noi toţi, căci vĕd în Majestatea Ta nu pe Regele României, ci pe Regele Românilor, şi cu concursul căror Majestatea Ta vei recăpĕta pietrele preţioase, cari lipsesc încă dela coroana lui Stefan cel Mare!"

* Cu ocasiunea desvĕlirei statuei lui Stefan cel Mare, Regina Elisabeta a adresat primarului de Iaşi următoarea telegramă: Domnului primar, Iaşi. „Printre frunzele de lauri a cununei ce trimit din strĕinătate pentru încoronarea statuei lui Stefan Cel Mare, inima de Regină Română împlinesce simţirile sele de mândrie şi de profundă admirare pentru eroul, ce a consacrat viaţa sa întreagă întru apărarea mărirei române. Imaginea'i neperitoare fie pentru noi toţi simbolul gloriei şi numele sĕu legendar modelul patriotismului creator de fapte mari. *Elisabeta.*

La această telegramă Primarul a rĕspuns:

Majestăţei Sale Regina României.

Monrepos.

Frunzele de lauri trimise de cea dintâiu Regină a României, a fost cea mai splendidă podoabă a încoronărei statuei eroului moldovean. În fie-care frunză din cununa trimisă de iubita lor Regină, Românii au vĕdut simţirile măreţe ale aceleia, care a sciut să'şi dea inima alesului ei, marele căpitan al Românilor. Celebrând virtuţile eroului moldovean, Românii dovedesc că sciu să aducă tributul lor de admirare acelora, cari, ca şi Stefan, au tras spada pentru apărare şi mărirea neamului.

Vocea Majestăţii Voastre a încoronat entusiasmul serbărei.

Primarul Iaşilor.
Leon C. Negruzzi.

* (Încă o esposiţiune) istorică de astădată. Cu ocasiunea centenarului al şeselea, dela trecerea Stiriei subt dominaţiunea Habsburgilor o esposiţiune istorică se va organisa la Graz, dela 2 până la 31 Iulie.

Această esposiţiune va fi formată mai ales din lucruri trămise de aristocraţie, de două episcopate, de oraşe, corporaţiuni etc. şi va cuprinde, între altele, monumente şi obiecte foarte curioase din epoca preistorică şi din cea romană.

* (Antichităţi falsificate). Se scrie din Constanţa către „Vocea Covurluiului:

Dobrogea este plină de antichităţi foarte importante pentru sciinţă. Guvernul a pus mult interes pentru adunarea lor, şi mai cu seamă monedele ce constată istoria acestei provincii până la cea mai adâncă anticitate. De aceea ele se vênd cu preţ. Tatarii stimulaţi de câştig, consumă ţile în căutarea unor astfel de lucruri preţioase. Dar evreii, cari caută a face bani din toate, au ajuns şi aci la falsificare. Ast fel evreul Jerusalim Navon care are un fiu la Constantinopole, a primit dela acesta o mare cantitate de monede de aur şi de bronz, cu diferite mărimi şi inscripţiuni, însĕ toate fabricate la Constantinopole în anul acesta.

www.digibuc.ro

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Procesul dela Tisza-Eszlár în Berlin.

Iosif Scharf se înfăţişează cu fiul său. Tata se roagă de president, să i se permită a rămânè singur cu fiiul său.

Pres. Prin aceasta aşi aduce pe băiat în pericolul de a ti se dus la depuneri false. (Sgomot).

Iosif Scharf. De unde ai sciut tu, ce însemnează „cadavru."

Moriţ. Am învěţat, ce însemnează.

Scharf. Nu te ruşinezi a depune astfel?

Moriţ. Nu.

Scharf. Tu esci instruat?

Moriţ. Nu, eu spun, ce am vědut.

Apărătorul Eötvös: Voesci să întăresci prin jurământ depunerea, că nu te-ar fi instruat nimenea?

Moriţ. Da, eu jur!

Scharf. Eu aşadară mint?

Moriţ. Da, DTa minţi.

Schart. Pentru ce nu te-ai dus la bunăta?

Moriţ. Findcă n'aşi fi căpătat de mâncare.

Apărătorul Funtak (către Moriţ.) DTa ai vědut prin borta cheiei, cum o omoară; nu te-ai spăriat?

Moriţ. Nu.

Procurorul propune unele întrebări lui Moriţ Schart. Moriţ spune, că a chemat pe Ester în casă fiind recercat din partea unui evreu, că cuţitul a fost „cuţit de şechter" şi cum că nu l'a îndemnat şi nici silit nimenea să depună astfel.

Apărătorul Dr. Friedmann. Ai tu amici?

Moriţ. Am.

Dr. Friedman. Pentru ce n'ai povestit amicilor tăi întâmplarea aceasta?

Moriţ. Sciam, că nu-i permis.

Dr. Friedmann. Cine a povestit fratelui tău mai mic, Samuil, despre omor?

Moriţ. Eu însumi, el a ascultat la masă, când am povestit mamei şi tatei despre întâmplare.

Dr. Friedmann. Când ai făcut a doua depunere? Făcuto-ai de bună voie?

Moriţ. Da.

Pres. (către Moriţ.) Fost-a şi Taub de faţă?

Moriţ. N'a fost.

Dr. Funtak. Cum a curs sângele în urma tăieturei?

Moriţ. Lin, într'un torent mic. —

Dr. Funtak. Depunerea aceasta te ruinează, nu-i cu putinţă să fi curs după tăietură sângele lin, ci să fi împroşcat Depunerea e falsă.

Procurorul Seiffert. Depunerea aceasta a lui Moriţ Scharf e semnificativă, cer deci să se invite esperţi, cari să-şi dea părerea în afacerea aceasta. Aduc totodată la cunoscinţa tribunalului scirea, ce am primit, că Moriţ Scharf ar fi depus în timpul, cât a stat sub supraveghiere judecătorească, că întreaga lui fasiune ar fi minciună; el n'ar fi vědut nimic şi că la aceea, ce a depus, a fost instruat. Aud mai departe, că amploiatul Daniil Barcza scie ceva autentic în privinţa aceasta; de aceea cer să se cheme Barcza de martor. (Se nasce sgomot. Strigăte: „Aşadară şi procurorul a devenit apărătorul şechterilor.")

Cu acestea se termină depunerea lui Moriţ Schart.

Dr. Friedmann cere, să se pună Moriţ Scharf pe picior liber, fiindcă n'are încredere în persoanele, sub a căror supraveghiere se află băiatul.

Presidentul (către Moriţ): Spune drept, te temi, că vei fi pedepsit?

Moriţ nu scie, ce să respundă la aceasta.

Dr. Friedmann: Vedi, domnule president, ce frică au băgat în băiat, vor să-l sileassă a rămânè la depunerea sa cea dintâi. (Sgomot în auditoriu, strigăte: „Pe Moriţ Şcharf încă vor al da pe mâna evreilor!")

Apărătorii cer conducerea de martori noi.

După ce decide presidentul, ca Moriţ Scharf să remână şi pe viitor sub supraveghierea temniceriului, se închiee şedinţa.

După deschiderea şedinţei interpelează Apărătorul Carol Eötvös pe president· e adevărat, că pe Moriţ Scharf vor să-l răpească? Dr. Eötvös cere investigaţiune în cestiunea aceasta.

Procurorul Szeiffert declară, că dênsul ţine faima aceasta neverosimilă şi secundară; dênsul a recercat pe căpitanul cetăţii, să-i facă raport oficial despre aceasta. Procurorul adresează sub decursul pertractărei văduvei Solymosi mai multe întrebări. Solymosi espune din fir în pěr istoria, cum a dispărut fata-sa cu detaiurile cunoscute deja.

Apărătorul: Dr. Eötvös pune asemenea întrebări văduvei Solymosi; aceasta spune, că a călětorit la o muiere, care dă cu cărţile, spre a o întreba: unde îi este fata. Pe cale către locuinţa muierei acelei-a, o au încungiurat mai mulţi evrei. Dr. Eötvös: Alaltă-eri ai depus, că Dđeu ţi-ar fi şoptit, că pe fata-ta o au omorît evreii. Ai visat? — Solymosi: Nu, am fost deşteaptă, eu însumi nu sciu, pe ce cale mi a venit la cunoscinţă. — Dr. Eötvös: N'ai primit bani dela oameni buni? — Solymosi: Nu, nici odată. — Dr. Eötvös: Nu te îndoesci, cređi în adevěr, că evreii ţi-au omorît fata? — Solymosi: Nu mai încape îndoială. — Dr. Eötvös: Nu-i cu putinţă, ca fata DTale să se fi sinucis? — Solymosi: E cu neputinţă.

Presidentul recearcă pe apărătoriu să nu trăgăneze depunerea şi cere să nu peardă din vedere moralul. (Aplause în auditoriu.)

Dr. *Friedmann.* întrebă pe martoră, că scie dênsa ce e jurământul? — Solymosi: Cum să nu!

Dr Friedmann: Cređi DTa, că Scharf a cunoscut pe fata DTale? — Solymosi: El o a cunoscut de bună seamă.

Presidentul: Dênsul susţine, că nu o a cunoscut. —Acusatul Scharf: Eu nu o am cunoscut.—Solymosi: El o a cunoscut.

Hury, la care a servit Ester Solymosi, susţine, că evreii n'au omorît pe Ester.

Pres. Vědut-ai DTa vreo-dată vre-un cadavru?

— *Hury*: Da, mai de mult, când eram mai tinără, mai târđiu n'am vědut. — Pres. S'a đis din oare-care parte, că DTa n'ai fi voit să te uiţi la cadavrul aflat în Tisa — Da da, de oare ce DTa ai fi băgat pe fata în pământ?

Martora: Ba nu; de altcum nici chiar de m'ar spânđura n'aşi putè depune alt-ceva. Procurorul încă adresează martorei unele întrebări, la cari respunde cu multe detaiuri. Procurorul arată că pe basa resculărilor s'ar fi dus văduva Solymosi la malul riului spre a'şi căuta fata încă înainte de ce o a încunosciinţat Hury, că a dispărut. — Solymosi: Singură nu sciu, de ce o am făcut; aveam simţământul, că s'a întâmplat ceva.

Apărătoriul. (către Hury). Ai întâlnit DTa pe cineva pe cale, când ai căutat pe Ester? — Martora: — Nu, pe nimenea. — Apărătorul Dr. Hermann: Ai întâlnit pe Lengyel? Martora: Da, n'am vorbit cu dênsul. — Dr. Hermann: Mă rog să fie ascultat Lengyel. Martora susţine, că n'a vědut cadavru; aceasta nu-e adevărat, căci înainte cu un an a desbrăcat cu soţia lui Iacob un cadavru; mă mai rog să se asculte şi cocierul, care a vědut pe Ester încă în sara acelei đile, în care s'ar fi întâmplat omorul, păscând vaca. Iosif Scharf întrebând pe Hury de unele lucruri, aceasta istorisesce şi declară, că Iosif Scharf a cunoscut pe Ester.

Apărătorul Dr. Eővős (către martoră) DTa ai đis că ai fi audit dela Scharf, că s'ar fi cântat pe 12 oare din noapte în templu. E adevărat?

Martora: Nu, Scharf nu o a đis.

Urmează ca martora muierea lui Lanczy. — Pres. DTa ai fost în Sâmbăta respectivă la Hury, — Martora. Da am fost şi am vědut pe Ester eşind. — Pres. Cum a tractat Hury cu Ester? — Martora. Foarte bine, Hury strică prin buneţe pe servitori. Martora următoare Üveges, care asemenea a fost la Hury, a vědut pe Ester acolo. O altă martoră, Portas, nu s'a presentat, a depus însă protocolarminte, că Ester a părăsit de faptă la oara anumită casa lui Hury. Dênsa a vorbit đi de đi în timpul, după ce a dispărut Ester, cu Hury, nu o a audit însă suspiţionând pe evrei, că ei ar fi omorît pe Ester.

Martora Soos a audit dela Samuil, fratele mai mic a lui Moriţ, că evreii ar fi omorît o fată de creştin. — Pres. Ai anunţat DTa aceasta la judecătorie. — Martora: Nu. — Procurorul: Cum ai stat DTa cu familia Scharf? — Martora: Bine, noi am convenit unii cu alţii.

Procurorul: Cum ai audit DTa starea lucrului? — Martora: Scharf cel mic o a povestit copiilor, şi eu am fost de faţă; băiatul a đis, că muerea lui Scharf i-ar fi spălat picioarele Esterei şi apoi o ar fi omorît. — Iosif Scharf: DTa ai đis atuncea, acuşi va venì timpul, în care se vor alunga evreii din Ungaria? — Martora: La aceasta nu pot respunde. — Pres. Respunde la aceasta! — Martora; Iuliana Szabo se provoacă la istorisirea micului Samuil Scharf, care a đis, că Moriţ Scharf ar fi încuiat uşa înainte de a se întâmpla omorul. Martora adauge, că n'a vědut evreu înaintea templului.

Se mai ascultă o băiată cu numele Elisabeta Soos, care obicînuia a se juca cu micul Samuil. Asemenea se ascultă martora Tanyi. Martora a vorbit cu Samuil despre întâmplare, acesta însă nu i-a respuns. Întâmplarea o a audit dela alui Bathory Martora a întrebat pe Samuil, de a fost Ester la ei, el a respuns: „Ea a fost la noi; pe Ester o a legat de scaun şi o au omorît. „Ai vědut tu aceasta El a đis, că a vědut, la urmă însě l'ar fi scos afară Tot acestea le depune şi martora, Toth. Procurorul cere să se jure martora ear Hury să se mai asculte odată. Urmează pausă de ½ oară.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 27 Iunie n. 1883.

Sibiiu: **27 45 39 63 44**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Iunie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.40	120.25
Renta de aur ung. de 4%	89.40	89 50
Renta ung. de hârtie	87.15	87.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	138 25	138.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91 80	91.75
II emisiune de obligaţiuni de stat dela drumul de fer orient ung.	113.—	113.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	839.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	300.—	300.—
Acţiuni de credit austr.	300.—	301.60
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99 25	99.25
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	100.40	100.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.70	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane de	99.25	99.—
Obligaţiuni urb. temeş. cusulă sorţire	97.70	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	99 50	99 52
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea đecimei de vin	97.75	97.75
Sorţi unguresci cu premii	114.75	115.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	.78.45	78.50
Datorie de stat austr. în argint	79.10	79 10
Renta de aur austriacă	99.30	99.—
Sorţi de regularea Tisei	109.80	110.—
London (pe poliţa de trei luni)	119 90	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"		100.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.49	9.49½
100 marce nemţesci	58 50	58.45

Nr. 138. [430] 2—3

CONCURS

pentru Stipendiu din fundaţiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din fundaţiunea lui Gozsdu de 500 fl. — la cas de graduaţiune un stipendiu de 400 eventualminte de 300, 200 sau de 100 fl. cu observare, că se dă preferinţă concurenţilor pentru sciinţele technice şi montanistice.

Concurenţii au de aşi adresa petiţiunile instruate cu testimoniile scol., cartea de botez, şi cu atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1883 către cancelaria fundaţiunei lui Goszdu, Budapesta király utcza 13, însemnând în petiţiune Studiile, ce voesce concurentul să studieze, şi ultima posta unde are să-i-se comunice resultatul petiţiunei.

Tot odată sûnt avisaţi şi stipendiaţii fundaţiunei lui Goszdu de aşi substerne până la 10 August st. n. 1883 documentele despre resultatul studiilor în a. scol. 1882/3 la representanţia fundaţiunei lui Gozsdu. Budapesta királyutcza 13. pentrucă la din contră se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iunie 1883.

Comitetul administrativ al representanţiei fundaţiunei lui Gozsdu.

„Albina"

Institut de credit şi de economii

în Sibiiu.

Al đecelea cupon dela acţiunile institutului nostru exigibil la 1 Iulie a. c. fiind cel din urmă în coala primă de cuponi, Domnii acţionari ai Institutului nostru sûnt rugaţi, a trimite cu începere **dela 1 Iulie a. c.** la cassa institutului nostru în Sibiiu, talonul dela acţiunile Dlor, în schimbul căruia se va libera a doua coală de cuponi pe 10 ani următori.

În scrisoarea de trimitere sûnt a se însemna **desvolt** numerii talonilor (acţiunilor), cum şi numele **întreg,** caracterul, locuinţa şi posta din urmă (românesce, unguresce sau germânesce) a posesorului acţiunilor respective.

Sibiiu, 20 Iuniu 1883.

[429] 3—3 **Direcţiunea.**

Publicaţiune. [431] 2—3

Tribunalul subscris publică prin aceasta că pentru desbaterea concesionabilităţii în causa segregărei păşunei şi regulărei pădurilor, şi proprietăţii pe hotarul comunei urbariale a Ferihazului se pune termin điua de **9 Iulie 1883 dimineaţa la 10 oare în comuna Ferihaz** în casa comunală.

Despre ce foştii proprietari şi foştii iobagi se încunosciinţează cu acea observare, că neînfăţişarea lor nu va împedeca pertratarea.

Pertratarea o conduce Székely Miklos jude esmis.

Din şedinţa tribunalului regesc ţinută în 9 Aprile 1883.

(N. S.)

Nagy Lajos m. p., pres. Butac m. p., not.

Redactor răspunđător Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro